

Asia: VM048:00/2017, VM/1353/03.01.00/2018

Luonnos hallituksen esitykseksi kuntien ja maakuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Luonnoksesta yleisesti

Hallituksen esityksen tavoitteet kuntien ja maakuntien taloustiedon raportoinnin automatisoinnista, yhdenmukaisuudesta ja ajantasaisuudesta ovat yleisellä tasolla kannatettavia.

On kuitenkin syytä huomioida, että lakimuutoksen velvoitteet aiheuttavat kunnille merkittäviä järjestelmämuutos- ja investointikustannuksia sekä merkittävän määrän henkilötyötä määrittelyjen ja muutosten toteuttamiseksi sekä riittävän toteuttamisajan.

Raportoinnissa vaadittavien tietojen laajuuteen ja tarkkuustasoon toivotaan myös kiinnitettävän huomioita. Automatisoidusti raportoitavien tietojen tulisi olla tuotettavissa kohtuullisilla tietojärjestelmä- ja –menettelytapamuutoksilla. Monia tietoja raportoidaan tällä hetkellä karkeammalla suunnittelutasolla tilikauden aikana ja näiden suunnittelutietojen tarkentamiselle tulee useassa vaiheessa lisääntyvästä työmäärästä johtuen olla hyvät perusteet. Lisäksi suunnittelutarkkuuden lisääntyminen ei välttämättä johda tarkempaan ja paremmin hyödynnettävään tietoon, sillä tarkkoihinkin järjestelmistä saataviin lukuihin liittyy useita epävarmuustekijöitä ja jaksotuksista johtuvia virheitä ja puutteita.

Jo valmistuneiden JHS –suositusten sekä XBRL-taksonomian väliversion perusteella voidaan jo todeta, että tietyiltä osin tietoja tullaan vaatimaan (esim. talousarvio- ja ennustetiedot) tarkemmalla tasolla, kuin mitä kunnan omassa seurannassa ja tilastoraportoinnissa on tähän saakka ollut tarpeen.

Esitetyn toimintamallin aiheuttamat vaikutukset

Siirtyminen aiemmin pitkälti manuaalisesti tuotetusta tilastoinnista automatisoituun raportointiin edellyttää osin mittaviakin muutoksia tietojärjestelmien laskennan rakenteisiin ja kirjauskäytäntöihin. Vaatimukset edellyttävät myös kokonaan uuden raportointiratkaisun toteuttamista.

Kaikkia vaadittavia tietoja ei myöskään ylläpidetä kunnan nykyisissä tietojärjestelmissä, jolloin tarvitaan erillisten tietojen tallennusalojen rakentamista tietojen saamiseksi vaadittuun raportointimuotoon.

Järjestelmämuutosten toteuttaminen edellyttäisi myös, että kaikki raportointivaateet sekä XBRL-taksonomiat olisivat valmiina. Keskeneräisten taksonomioiden pohjalta muutostyön tekeminen on varsin haastavaa. Tämän hetken aikataulun mukaan taksonomiat olisi valmiina vasta tammikuussa 2019 ja raporttien automaattilähetysten testaus tulisi aloittaa jo vuoden 2019 puolella.

Järjestelmämuutosten toteuttamisen mahdollisuudet riippuvat myös järjestelmätoimittajien valmiuksista ja aikatauluista.

Lakiluonnoksen mukaan raportointivaateita voidaan jatkossa tarkistaa myös vuosittain toteamalla, että muutokset tulee saattaa kuntien tietoon hyvissä ajoin. Mikäli muuttuvat raportointivaateet edellyttävät muutoksia tietojärjestelmiin, tulee aikataulullisesti huomioida, että muutokset tulee olla tehtyinä järjestelmiin jo ennen raportointivuoden alkua. Ja mikäli muutokset koskevat talousarvioletietoja, tulisi ne olla seuraavan vuoden osalta tiedossa jo talousarviovalmistelun yhteydessä.

Esitetyn toimintamallin vastuiden selkeys

Vastuunjako on selkeästi esitetty.

Esitetyn toimintamallin toimeenpanon edellyttämät toimenpiteet kunnissa

Edellyttää erillisen kuntatieto –projektin käynnistämistä vaadittavien tietosisältöjen läpikäymiseksi ja niistä aiheutuvien muutosten toteuttamiseksi tietojärjestelmiin. Edellyttää myös sisäisen kustannuslaskennan kehittämistä vaadittavien palveluluokakohtaisten tietojen tuottamiseksi. Jyväskylässä muutokset edellyttävät myös tietovarastoympäristön rakentamista siten, että tiedot saadaan tuotetuksi määritysten mukaisesti ja vaaditussa raportointimuodossa.

Millaista tukea tarvittaisiin esitetyn raportointimallin onnistuneeseen toimeenpanoon

Selkeät ja yhteneväiset ohjeet vaadittujen raporttien sisällöstä, jotta niistä ei tarvitse tehdä tulkintoja ja sovelluksia yksittäisten kuntien organisaatioissa. Tulevien raporttien sisältöjen hakeminen ja miettiminen lukuisten erillisten JHS suositusten ja taksonomioiden kautta on varsin työlästä. Määrittelytyötä edellytetään myös aloitettavaksi keskeneräisten ohjeiden pohjalta, mikäli vaadituissa aikatauluissa halutaan pysyä.

Ari Juhani Hirvensalo
Talousjohtaja, Jyväskylän kaupunki